

PAŽYMA

**DĖL PARAMOS, SKIRTOS ELEKTROS ENERGIJOS NEBUITINIŲ VARTOTOJŲ
IŠLAIDOMS UŽ SUVARTOTĄ ELEKTROS ENERGIJĄ SUMAŽINTI, SKYRIMO IR
ADMINISTRAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO (TAP-22-1838) (22-13927(2))**

2022-10-24 Nr. NV-3045

Vilnius

Projekto rengėja: Finansų ministerija.

Projekto tikslas: padėti nebutiniams vartotojams sumažinti išaugusią energetinių išteklių finansinę naštą, tačiau išlaikant paskatas investuoti į atsinaujinančius išteklius ir imtis elektros energijos suvartojimą mažinančių priemonių.

Dabartinė situacija:

Dėl 2022 m. vasario 24 d. pradėtos atviros Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą poveikio globaliai ekonomikai, išaugusios geopolitinės įtampos lieka poreikis imtis priemonių Lietuvos saugumui stiprinti, išaugusios infliacijos bei energetikos krizės poveikiui švelninti ir sumažinti elektros energijos vartotojams, išskyrus buitinius elektros energijos vartotojus (toliau – nebutiniai vartotojai) išlaidas už suvartotą elektros energiją.

Seimas 2022 m. gegužės 12 d. priėmė Energetikos įstatymo Nr. IX-884 papildymo 192 ir 193 straipsniais įstatymą Nr. XIV-1094. Vadovaujantis Pakeitimo įstatymu, atsižvelgiant į atitinkamų metų valstybės biudžete numatytą biudžeto lėšų dydį, numatyta nustatyti minimalią 1 kWh elektros energijos kainos ribą, žemiau kurios iš valstybės biudžeto lėšų elektros energijos kainos dalies kompensacija, netaikoma.

Teikiamame nutarimo projekte siūlomas elektros energijos kainos dalies kompensavimas būtų skirtas apie 139 100 elektros energiją vartojančių objektų, kuriuose elektros energiją vartoja nebutiniai vartotojai ir kurių bendras metinis elektros energijos suvartojimas yra apie 7 816 GWh. Šis paramos mechanizmas ir paramos dydis leis padėti nebutiniams vartotojams sumažinti išaugusią finansinę naštą ir išlaikyti nebutinių vartotojų iniciatyvą imtis elektros energijos suvartojimą mažinančių priemonių.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas priežastis ir valstybės finansines galimybes, numatomas atitinkamas paramos dydis nebutiniams vartotojams kompensuoti 50 procentų elektros energijos kainos skirtumo tarp nebutinių vartotojų mokamos elektros energijos kainos ir atitinkamu laikotarpiu nustatomo 24 ir 28 ct/kWh dydžio. Tai reiškia, kad kai nebutinio elektros energijos vartotojo ataskaitinio laikotarpio elektros energijos įsigijimo (mokėtina kaina) yra didesnė kaip 24 ct/kWh be pridėtinės vertės mokesčio ir akcizo (laikotarpiu nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.) ir 28 ct/kWh be pridėtinės vertės mokesčio ir akcizo (laikotarpiu nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. kovo 31 d.), nebutiniam vartotojui kompensuojama 50 procentų šių kainų skirtumo. 24 ir 28 ct/kWh minimalios ribos nustatytos įvertinus galimas elektros energijos kainų tendencijas didmeninėse rinkose ir biudžeto galimybes.

Siūlant minimalią 1 kWh elektros energijos kainos ribą, žemiau kurios dalies kompensavimas netaikomas, buvo atsižvelgta ir į kaimyninėse valstybėse taikomas paramos verslui schemas ir jų galutinį poveikį nebutiniams vartotojams (pvz., Estijos ir Latvijos vyriausybės jau priėmė sprendimus, kurių poveikis labai panašus į siūlomą kompensavimo modelį Lietuvoje).

Nutarimo projekte siūloma nustatyti, kad už dalies kompensavimo administravimą ir dalies kompensavimo lėšų mokėjimą nepriklausomiems elektros energijos tiekėjams, garantiniams elektros energijos tiekėjams ir nebutiniams vartotojams, įsigyjantiems elektros energiją savo vartojimo poreikiams būtų atsakingas AB „Energinės skirstymo operatorius“.

Taip pat nutarimu nustatoma, kad dalies kompensavimo dydis netaikomas energijos persiuntimo paslaugos kainai ar kitoms valstybės reguliuojamos elektros energijos kainos dedamosioms, visoms kitoms tiekėjo teikiamų paslaugų, nesusijusių su energijos tiekimo veikla, kainoms, kilmės garantijoms ir (ar) sertifikatams, jei jų įsigijimo kaina nėra įskaičiuota į elektros energijos įsigijimo kainą, taip pat valstybės nustatomiems mokesčiams ir mokestinėms rinkliavoms,

pvz., pridėtinės vertės mokestis, akcizai. Šios dedamosios taip pat neįtraukiamos į minimalią 1 kWh elektros energijos kainos ribą, žemiau kurios dalies kompensavimas netaikomas.

Projekto esmė:

- Nustatyti elektros energijos vartotojams, išskyrus buitinius elektros energijos vartotojus (toliau – nebutiniai vartotojai), iš valstybės biudžeto lėšų kompensuojamos elektros energijos kainos dalies, kompensavimo sąlygas;
- Patvirtinti Paramos, skirtos nebutinių vartotojų išlaidoms už suvartotą elektros energiją sumažinti, skyrimo ir administravimo tvarkos aprašą.

Derinimas:

- Nutarimo projektas teiktas derinti visoms suinteresuotoms institucijoms.
- Neatsižvelgta į kai kurias Teisingumo ministerijos, „Elektrum Lietuva“, UAB, UAB „Imlitex“, Enefit UAB, AB „Energijs skirstymo operatorius“, Lietuvos verslo konfederacijos pastabas. Derinimo pažyma teikiama.
- Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos pastabos pateiktos po derinimo termino ir yra vertinamos Energetikos ministerijoje darbo tvarka.
- **Dalykinio vertinimo išvada** – siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės
vyresnioji patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė